

जिल्हा निधीच्या शिल्लकी रकमेतून सहकारी संस्थांच्या भाग भांडवलांमध्ये जिल्हा परिषदांनी गुंतवणूक करणे.

महाराष्ट्र शासन,
ग्राम विकास विभाग

परि. क्र. आपस्तवडी १०८९/प्र. २३६/२३
दिनांक, मुंबई-४०००३२ दिनांक-२३ जुलै १९८८.
परिपत्रक

जिल्हा निधीच्या शिल्लकी रकमेतून जिल्हा परिषदांनी सहकारी संस्थांच्या भाग भांडवलांमध्ये गुंतवणूक करणे या मुंबई स्थानिक निधी सेवा परिषाणा अधिनियम, १९३० साली घेतलेला आक्षेप १९८२-८३ च्या परिषदांना अहवालाचे संदर्भित नम १९८५-८७ च्या १६ व्या अहवालाच्या परि २.६ मध्ये पंजाब राज समितीचे अभिप्राय व शिफारस आशीलप्रमाणे आहे:-

परि. २. १२ व्या नवेवी गुंतवणूक करण्यापूर्वी संबंधित अधिनियमातील तरतुदीनुसार शासनाची पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक असतानाही, त्याची कोटि घेण्यात आलेली नाही. या बाबतीत शासनाचे धोरण, अशा तऱ्हेच्या गुंतवणुकीचा प्रोत्साहन देण्याचे नसल्याचे समितीतमोर ग्राम विकास विभागाच्या प्रतिनिधीच्या साक्षीत स्पष्ट झाले आहे. असे असतानाही जिल्हा परिषदा विविधा संस्थांच्या भाग भांडवलांमध्ये शासनाच्या परवानगीशिवाय व आर्थिक दृष्ट नसतानाही गुंतवणूक करीत असतात व अशा रितीने जिल्हा निधीतून बऱ्याच मोठ्या रकमा निष्काकरणा गुंतून पडतात. या रकमांवर जिल्हा परिषदांना लाभार्थी तर मिळत नाहीत, परंतु रकम कर्मानुषंगी गुंतून राहिल्याने इतर आवश्यक बाबींवर कार्य करण्यात उच्च रकमा वेळीच उपलब्ध होते नाहीत. याच सधर्भात समितीने आपल्या नम १९८१-८२ च्या सहाव्या अहवालातील परि. क्र. २. ३० मधील केलेल्या शिफारशीपेढे समिती तथा येथू इच्छिते. या शिफारशीवर आधारित ग्राम विकास विभागाने आपूर्ती जिल्हा परिषदांना ही आर्थिक शिल्लक पाळण्याबाबत परिपत्रकाच्याद्वारे सूचना दिल्या आहेत. (शासन परि. क्र. परात १०८१/तीआर १५५२/५७ दिनांक १९/११/८९) परंतु त्या सूचनांकरडे दुर्लक्ष होत असल्याचे दिसते. तसेच समितीची शासनाला अशी शिफारस आहे की, पुन्हा एकदा अशा तऱ्हेच्या गुंतवणुकीबाबत आवश्यक ती कायदेगोरी व आर्थिक दक्षता घेण्याबाबत तत्काल राबट्यातलंधारी तर्क जिल्हा परिषदांना तबित्तर परिपत्रकाच्याद्वारे सूचीत करण्यांत यावे."

२. पंजाब राज समितीच्या वरील अभिप्रायावरून हे स्पष्ट होते की, सहकारी संस्थांच्या भाग भांडवलांमध्ये गुंतवणूक करताना कायदेगोरी व आर्थिक दक्षता घेण्याबाबत जिल्हा परिषदा बाबतदारी होत नाहीत, जिल्हा परिषदांना निधी वा लोक कल्याणकारी योजनालाही असल्याने अशा प्रकारे गुंतवणूक करण्यात शासन प्रोत्साहन देऊ इच्छित नाही. तत्संबंधीच शासनाने मान्यताप्राप्त गुंतवणुकीमध्ये जिल्हा परिषदांना विहित पध्दतीनुसार गुंतवणूक करता येईल, त्यासाठी सहकारी संस्थांच्या भांडवलात निव्वला रकमेची गुंतवणूक केल्यात

जे-निवर्तमान जाले आहे-कोणत्याही गुंतवणूकीपूर्वी बालील गोष्टींचे पालन करावे.

१] तसेच संस्था दीर्घकाल अस्तित्वात व प्रतष्ठा कार्य करीत आहे आणि त्या कालावधीत लाभार्जना दिलेला आहे हे पहावे. तसेच संस्थेत-गुंतवणूक करण्यात हरकत नसावी व संस्थेच्या आर्थिक तूटिथातीबाबत संबंधीत जिल्हा तहकारी उप निबंधाबाबत वाढाला मिळवावा. नोंदवणी झालेल्या परंतु कार्य तुरु न झालेल्या संस्थांच्या गुंतवणूकीबाबत विचार करण्यात येईल.

२] महाराष्ट्र जिल्हा परिषद व पंचायत समिती अधिनियम, १९६१च्या तरतुदीनुसार गुंतवणूकीत शातनाची पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक आहे. पूर्व परवानगी न घेता गुंतवणूक केल्यात त्याची जबाबदारी संबंधीत मुख्य कार्यकारी अधिकारी व मुखलेखा व वित्त अधिकारी यांचेवढे राहील.

३] जिल्हा परिषदेने गुंतवणूकीबाबत व गुंतवणूक विल्लज [Investible Surplus] व लेखा-चा लाभार्जनाचा विचार करावा. ह्या संस्थात जिल्हा परिषदेच्या मुख्य कार्यकारी अधिकारी व मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी यांनी स्पष्ट अंदाजपत्रक पाहिले. गुंतवणूकीची नोंदवणी करील अधिका-यांचा अन्विष्टावात संबंधीत वित्त समिती/स्थायी समिती/जिल्हा परिषदेच्या तसेच तसेच वित्त निर्णय प्राप्त करावेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

म. मो. दांडेकर
(म. मो. दांडेकर)

२५/६ उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

- १] सर्व विभागीय अधिकारी,
- २] महालेखापाल, महाराष्ट्र [१] [लेखा], मुंबई,
- ३] महालेखापाल, महाराष्ट्र [१] [लेखा परिक्षा] मुंबई,
- ४] महालेखापाल, महाराष्ट्र [२] [लेखा] नागपूर.
- ५] महालेखापाल, महाराष्ट्र [२] [लेखा परिक्षा] नागपूर.
- ६] मुख्य लेखा परिक्षक, स्थानिक निधी लेखा, मुंबई, कोकण भावन, मुंबई नवी मुंबई वाराणी.
- ७] उप मुख्य लेखा परिक्षक (वरिष्ठ) स्थानिक निधी, लेखा, मुंबई/नागपूर/पुणे/औरंगाबाद/अमरावती/नागपूर.
- ८] सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
- ९] सर्व जिल्हा परिषदेचे मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी,
- १०] तहकार अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य पुणे.
- ११] सर्व जिल्हा परिषदांचे उपनिबंधक [तहकार],
- १२] जूनी व तहकार विभाग,
- १३] सर्व जिल्हा लेखापरिक्षा अधिकारी, स्थानिक निधी, लेखा
- १४] सर्व कार्यसिने, ग्राम विकास विभाग,
- १५] ग्राम विकास विभाग, निवड नत्ती का. क्र. २३.